

גן העדן – "בוסתן השפה העברית"

1. מבוא

"גן העדן", המוכר לנו מפרקי הראשונים של ספר בראשית ומאזכורים רבים מספור לאורך ההיסטוריה של התרבות האנושית, מהווה עד היום רעיון משמעותי ורב חשיבות עבור רבים מבני האדם. לטענתי, למרות שהוא ידוע לכל בגרסתו השטחית, מעטים יודעים להכיר ולזהות את המהות העומדת ביסודו: גן העדן ניחן במשמעויות אזוטוריות מרתקות, השונות במידה רבה מהפירוש הפשוט העולה לרוב מקריאה בתורה, או מהאופן בו הוא נתפס בתרבותנו כיום. כפי שאראה במאמר זה, הצבת האדם בגן העדן מסמלת למעשה את התגלות השפה העברית בפני האנושות, כמתת האל. גן העדן הוא למעשה "בוסתן השפה העברית" - מכון ללימוד וחקר שפת הקודש.

2. משמעות ומקור השפה העברית

כמובן שהבנת משמעות זו של גן העדן מתבססת על הכרה בטבעה הייחודי של השפה העברית, לה מקום מרכזי ביכולתנו להבין את האופן בו מתנהל היקום (הדבר הוסבר בפירוט במאמר "אחת הדרכים לגלות חוק טבע", אותו מומלץ להכיר לפני קריאת המאמר הנוכחי). כשפת הקודש, היא ניחנת בקשר מיידתי וישיר לבריאת העולם, ולאופן בו התהוו והתפתחו האנושות ומחשבת האדם מאז מאורע זה. מאחר והיקום מתנהל בהתאם לחוקי המתמטיקה הטהורה, חשוב להבין שקיים גם קשר הכרחי בינם לבין השפה העברית. קשר זה מתבטא באופן מוחשי ומדויק במסגרת תורת הגימטריה, המייחסת ערך מספרי לכל ביטוי בשפה, וכך מפגישה למעשה בין העברית לחוקי המתמטיקה. כך, הגימטריה מאפשרת מחקר שיטתי ומעמיק של חוקי הטבע היסודיים והשלכותיהם.

תפיסתנו לגבי מקור השפה העברית מסתמכת על כתבי הקודש הכלולים בספר התנ"ך. על פי כתבים אלה, השפה העברית נתגלתה (או ניתנה) לאדם לפני 5,773 שנה,¹ כחלק מתהליך הבריאה. להבנתי, משמעות הדבר היא כי לפני 5,773 שנה העולם "התחדש" באמצעות השפה העברית, ומאז הוא ממשיך ומתחדש במחזוריות קבועה ומעגלית.² חשוב לזכור כי על פי סיפור הבריאה התנ"כי, השפה העברית התקיימה עוד לפני בריאת האדם. ניתן לראות בכך עדות נוספת למקומה היסודי והבסיסי בהתנהלות היקום, אשר אף קודם לקיום התודעה האנושית. השפה העברית איננה תוצר של תודעת ומחשבת האדם, אלא מהווה את הבסיס להן.

¹ הדבר תואם גם את ממצאי הארכיאולוגיה המודרנית, אשר אינם כוללים כל עדות לכך שנעשה שימוש בשפה העברית בתקופה מוקדמת יותר.

² לדיון נרחב בנושא זה, ראה במאמרים על אודות "לוח השנה העברי" ו"לוח השנה של המאיה".

על פי התנ"ך, האדם נברא בצלם אלוהים – כלומר, במסגרת ניסיון האלוהים לשבט את תכונותיו ושכליו, לשפה העברית תפקיד מפתח במהלך אלוהי זה, והיא מהווה למעשה את החידוש המהותי בו. יצירת אדם בצלם אלוהים מתגלמת בצמיחתה, או התגלותה, של שפה חדשה לאנושות. במלים אחרות, נוכל לומר כי השפה העברית עצמה היא המסר הטמון בבריאתו האלוהית של האדם. יכולת האדם להבין או להכיר את האל מותנה בהיכרות האדם עם שפת יוצרו והשפה העברית היא הנברא הראשון.

בגימטריה, המילה "נברא" = 253 שווה לסכום כ"ב אותיות היסוד בעברית, סכום ערכן המספרי, סכום 22 מספרים ראשונים.

$$\text{נברא} = \text{א} + \text{ב} + \text{ג} + \text{ד} + \text{ה} + \text{ו} + \text{ז} + \text{ח} + \text{ט} + \text{י} + \text{כ} + \text{ל} + \text{מ} + \text{נע} + \text{ס} + \text{ע} + \text{פ} + \text{צ} + \text{ק} + \text{ר} + \text{ש} + \text{ת} = 253$$

$$\text{נברא} = 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9 + 10 + 11 + 12 + 13 + 14 + 15 + 16 + 17 + 18 + 19 + 20 + 21 + 22 = 253$$

כך כתוב בבראשית פסוק א "בראשית ברא אלהים את..." המילה "את" מרמזת על האלפבית, אלף עד תיו, א-ת.

אדם נברא ביום הששי בצלם ודמות אלהים. צלם משמעותו שכל, ודמות משמעותה דמיון. בדומה לשני העצים בגן עדן. עץ הדעת מתייחס לדמות – דמיון, הכח המדמה, ואילו עץ החיים מתייחס לצלם, שכל, חכמה = החיים.

לכל אדם יש תחושות, דמיון, ושכל. כל יצור חי מרגיש וחש... אך לאדם יש גם דמיון ושכל, אלו שני העצים בגן עדן.

בראש האדם נמצא שכל (כלי חשיבה באמצעותו הוא לומד ומבין מהי אמת מדעית אובייקטיבית) לאדם יש גם דמיון, יכולתו לדמיין יכולה לעזור לו אך לעיתים היא מסוכנת ועלולה להטעות, היות ודמיון עוסק בתמונות שוא, הכח המדמה עלול להחליף מציאות אובייקטיבית בדברים בלתי קיימים. שרש המילה העברית דמיון הוא "דם" כמו מילה דמון בלועזית והשפות הסכמיות.

המאבק המתמשך בין שקר ואמת, הוא המאבק בין השכל והדמיון... בסופו של עניין רק כאשר יגבר השכל על הדמיון, יהיה האדם מוכן למפגש עם העולם האמיתי, עם אלוהי האמת. בכדי לחזק את השכל, יש ללמוד ידע ממשי, בבסיסו ידיעת השפה וחשבון, אחריהם ניתן ללמוד את מדעי הטבע ולאחר מכן את מדעי האלהים.

3. גן העדן החישובי

הדבר מוליכנו לבחינת הפסוקים התנ"כיים בהם מתוארת הצבתו של האדם בגן העדן:

וַיִּטַע יְהוָה אֱלֹהִים, גֵּן-בְּעֵדֶן--מִקְדָּם; וַיִּשְׂם שָׁם, אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר יָצַר (בראשית, פרק ב', פסוק ח')

וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים, אֶת-הָאָדָם; וַיִּנְחָהוּ בְּגֵן-עֵדֶן, לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ (בראשית, פרק ב', פסוק ט"ו)

אם כן, כאשר הונח אדם בגן עדן, תכליתו היתה ללמוד את שפת האלוהים. הדבר מהווה תנאי יסודי להתפתחותו: שפה זו היא הכלי באמצעותו יכול האל לעצב את מחשבתו ותודעתו. בנוסף, בשל היותה שפת הבריאה, העברית היא גם "שפת הטבע". גן השפה העברית הוכן כ"שולחן ערוך" אשר ניטע בקפדנות ובשלמות, ערוגות-ערוגות, עוד

לפני בואו של האדם. הדרישה מהאדם "לעבדה"³ ולשמרה" היא למעשה הדרישה ללמוד לעומק את השפה אשר הוכנה עבורו, להתעמק בה ולהתחקות אחר המשמעויות הרבות הגלומות בה.

בהקשר זה, מעניין לגלות כי ערכו הגימטרי של הביטוי "אלהים" (86) שווה לערכו של הביטוי "הטבע". הדבר הופך חשוב במיוחד בזכרנו את מקומם המרכזי של חוקי המתמטיקה בהתנהלותו של היקום ובלימוד חוקי הטבע.

לטענתי, לימוד זה הוא הדרך הנכונה והבטוחה ללימוד האל עצמו. עלינו לחפש את מהות האל ולהתחקות אחר משמעותו לאו דווקא במסגרת העולם החי, אלא תוך לימוד דקדקני של החוקים על פיהם מתנהלת הבריאה – כאמור, לימוד זה מתקיים בתוך "גן העדן" של השפה העברית, ובאמצעות הגימטריה המפגישה בינה לעולם המתמטיקה.

כלי העבודה בגן, אם כך, הם אותיות ומספרים. הפיכת רגבי האדמה בגן היא מטאפורה ומשל להיפוך מלים, צירוף אותיות ומספרים, ועריכת עבודה מחשבתית לגילוי ופיתוח חוקים וכללים הגלומים בשפה. לדוגמא, אנו מגלים כי היפוך הביטוי "השם" הוא "משה", והיפוך הביטוי "אברהם" הוא "מהר בא". כך נוכל לעמוד גם על משמעות העצים שבגן העדן. בערכים גימטריים:

עץ הדעת = 639 = עץ החכמות = צלם החכמות

עץ = צלם

צלם ודמות = התורה

דמת = אלף + אלף + אלף + אלף = ברך + ברך

יצוין כי הערך הגימטרי של הביטוי "לעבדה" (111) שווה לערך הגימטרי של הביטוי "אלף". הערך הגימטרי של הביטוי "לשמרה" (575) שווה לזה של הביטויים "העתק" ו-"עשרה". הדבר מרמז גם על מעמדה של הספירה העשרונית כספירה הטבעית, הקשורה באופן ישיר לשפה העברית.

במלים אחרות, אנו רואים כי העצים מסמלים את תחומי המדע. באמצעותם אנו לומדים את הבריאה, עץ הדעת ועץ החיים.

4. דוגמאות בסיסיות

כך, לימוד "גן העדן" של השפה העברית מביא לממצאים רבים מספור. להלן כמה דוגמאות ראשוניות:

אלהים יהוה אדני = 177 = גן עדן

אלהים + אדני = 151 = קנא

אל קנא = 182 = יעקב

יהוה + אדני = 91 = מלאך = האלהים

מלאך + האלהים = 182 = יעקב

וגם:

72 = תוד

קדם = 144 = 72 x 2 = שני חסדים

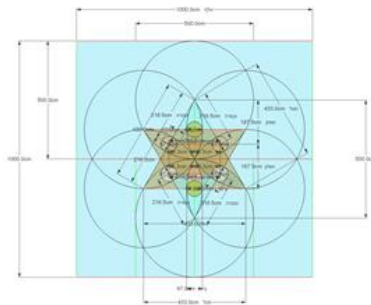
גבורה = 216 = 72 x 3 = שלושה חסדים

תבל = 432 = 72 x 6

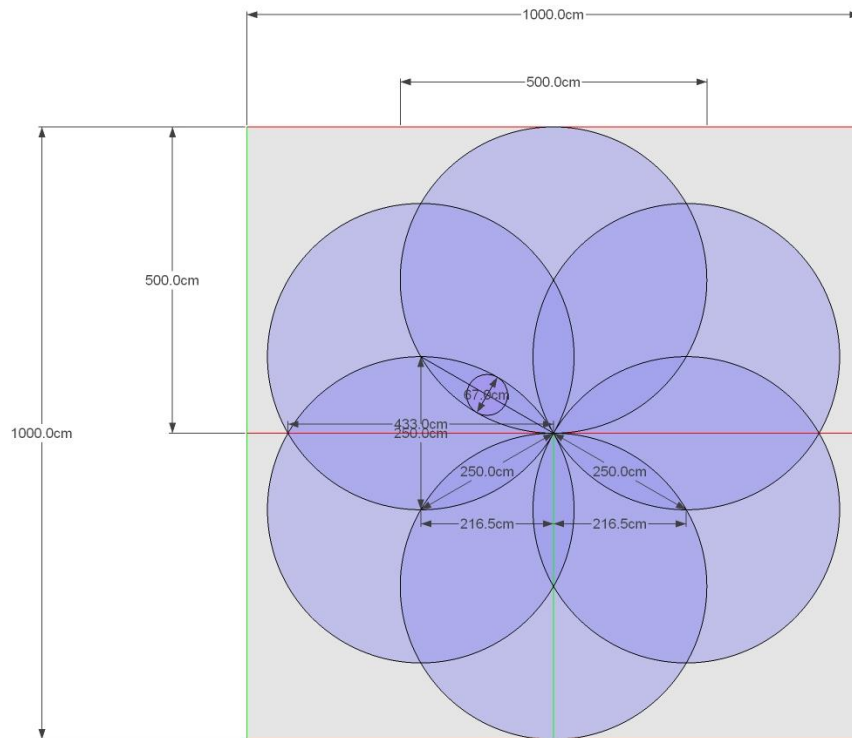
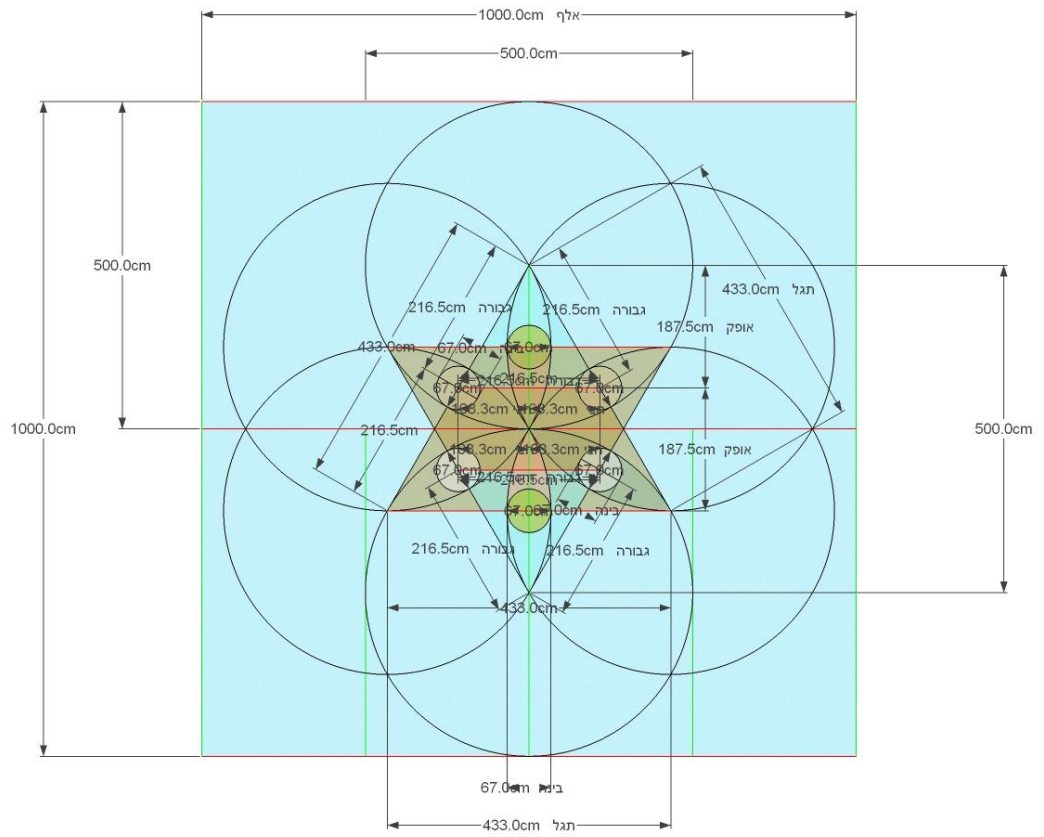
5. דוגמא: פרח החבצלת ומגן הדוד

כמובן שקיימות גם דוגמאות מורכבות בהרבה, המשלבות פסוקים מהתנ"ך, חישוב גימטרי ומבנים גיאומטריים. נוכל לראות את הדבר בחישוב הנערך בהשראת הפסוק "וְתִגַּל עֲרֶבְהָ וְתִפְרַח, כְּחַבְצֶלֶת" (ישעיהו, פרק ל"ה, פסוק א'), שהתעמקות בו מביאה לממצאים מרחיקי לכת:

לפרח החבצלת שישה עלי כותרת. בהתאם לכך, נערוך תרשים הכולל שישה מעגלים, המהווים בסיס ל"חבצלת גיאומטרית". את קוטר המעגלים נקבע באמצעות מיקומם בתוך ריבוע שאורך צלעו היא 1000⁴ – "אלף", מספר המזכיר כמובן גם את האות הראשונה בשפה העברית.

⁴ ליחידת המידה אין חשיבות במקרה זה – המעגל יכול להיות בקוטר 67 מ"מ או 67 ק"מ – שכן חוקי המתמטיקה המתגלים כאן תקפים עבור כל מבנה ביקום, מאטומים זעירים ועד גלקסיות ענק. העיקר הוא שהיחס בין רכיבי התרשים השונים נשמר.

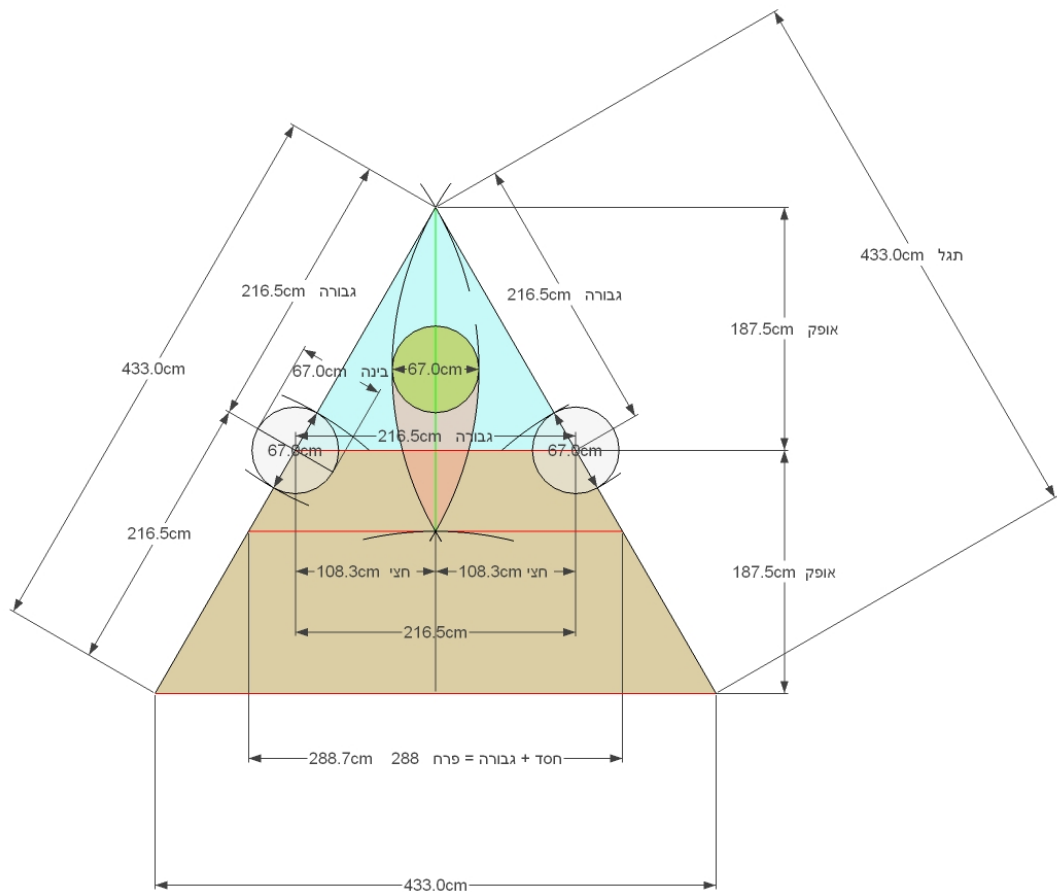
ראשית, נחלק את הריבוע לשישה מעגלים בעלי נקודת מפגש משותפת, שקוטר כל אחד מהם 500. הדבר מביא להיווצרות "פרח חבצלת" פנימי, אשר במרכז כל אחד מעלי הכותרת שלו ניצב מעגל פנימי קטן. קוטר כל אחד מהמעגלים הפנימיים הוא 67 - הערך הגימטרי של הביטוי "בינה".

עתה, אם נבחן את היטלי הפרח על המישור הסמוך לו, נגלה שאורך ההיטלים לימין ולשמאל הוא 216 – ערכו הגימטרי של הביטוי "גבורה".

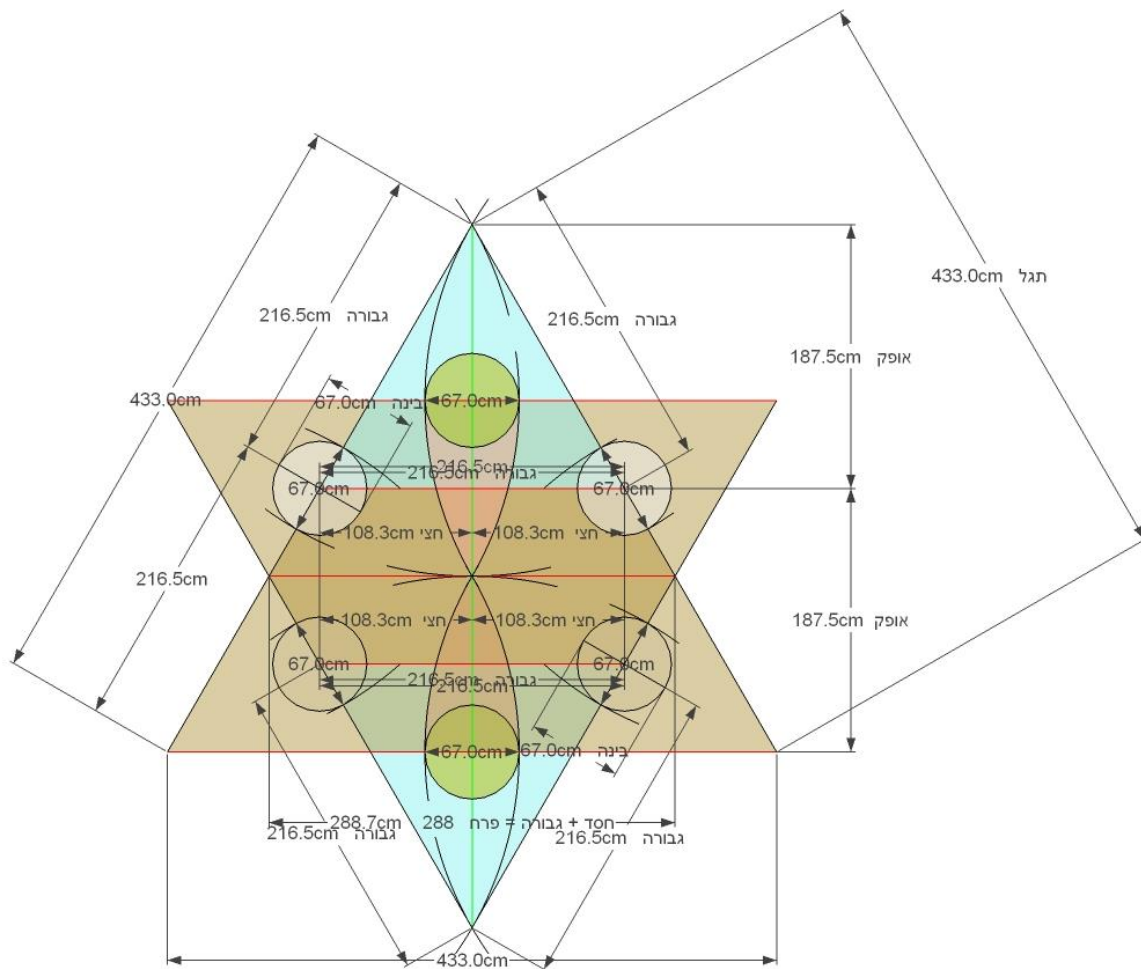
גובהו של המשולש המתקבל הוא 187 – ערכו הגימטרי של הביטוי "אופק". כלומר – מתוך החבצלת שב"אלף" עולה הבינה, ומתוך היטליה נובעים ה"גבורה" וה"אופק".

אם נכפיל את צלע המשולש, יתקבל משולש חדש וגדול יותר, שווה צלעות, אשר אורך היקפו שווה לשש "גבורות". אורך צלע המשולש הגדול הוא 433 – ערכו הגימטרי של הביטוי "תגל", הזכור לנו מהפסוק על אודות החבצלת (ומרמז גם על הביטוי "התגלות"). גובה המשולש הוא 375 – ערכו הגימטרי של הביטוי "שעה".

מאחר וצורת החבצלת היא סימטרית, נוכל להרכיב באופן זהה גם את המשולש ההפוך. יחד, שני המשולשים יוצרים את סמל מגן הדוד:

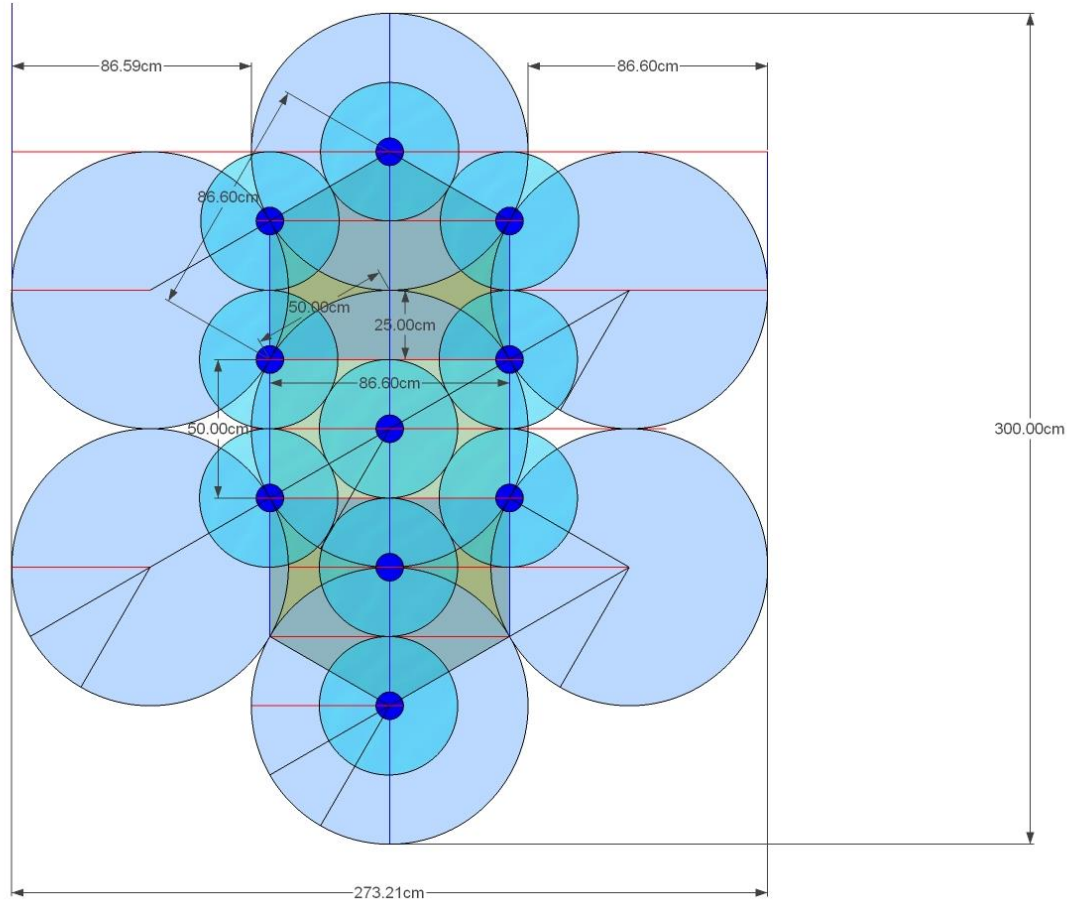

כך, הסינתזה בין תוכן הפסוק התנ"כי, ערכי הגימטריה והגיאומטריה חושפת את מקור מגן הדוד, ואת קשרו לחבצלת ולספר התנ"ך. באמצעות לימוד "גן העדן" של השפה אנו רואים כי חשיבות מגן הדוד בתרבות העברית (והאנושית בכלל) אינו מקרי או קשור לאירועים הסטוריים בלבד, אלא נובע מחוק טבע הקושר בין המתמטיקה, השפה והתרבות העברית. מגן הדוד הוא התולדה הטבעית של החבצלת, וכולל באופן מובנה ובלתי ניתן להפרדה את הבינה, הגבורה, יסוד הספירה העשרונית, המרחב (אופק) והזמן (שעה). הקשר בין הרעיונות הללו הינו מחשבתי, מילולי, ויזואלי ומתמטי, וממחיש את הסינתזה המשמעותית הגלומה בשפה העברית.

6. דוגמא ב': עץ החיים

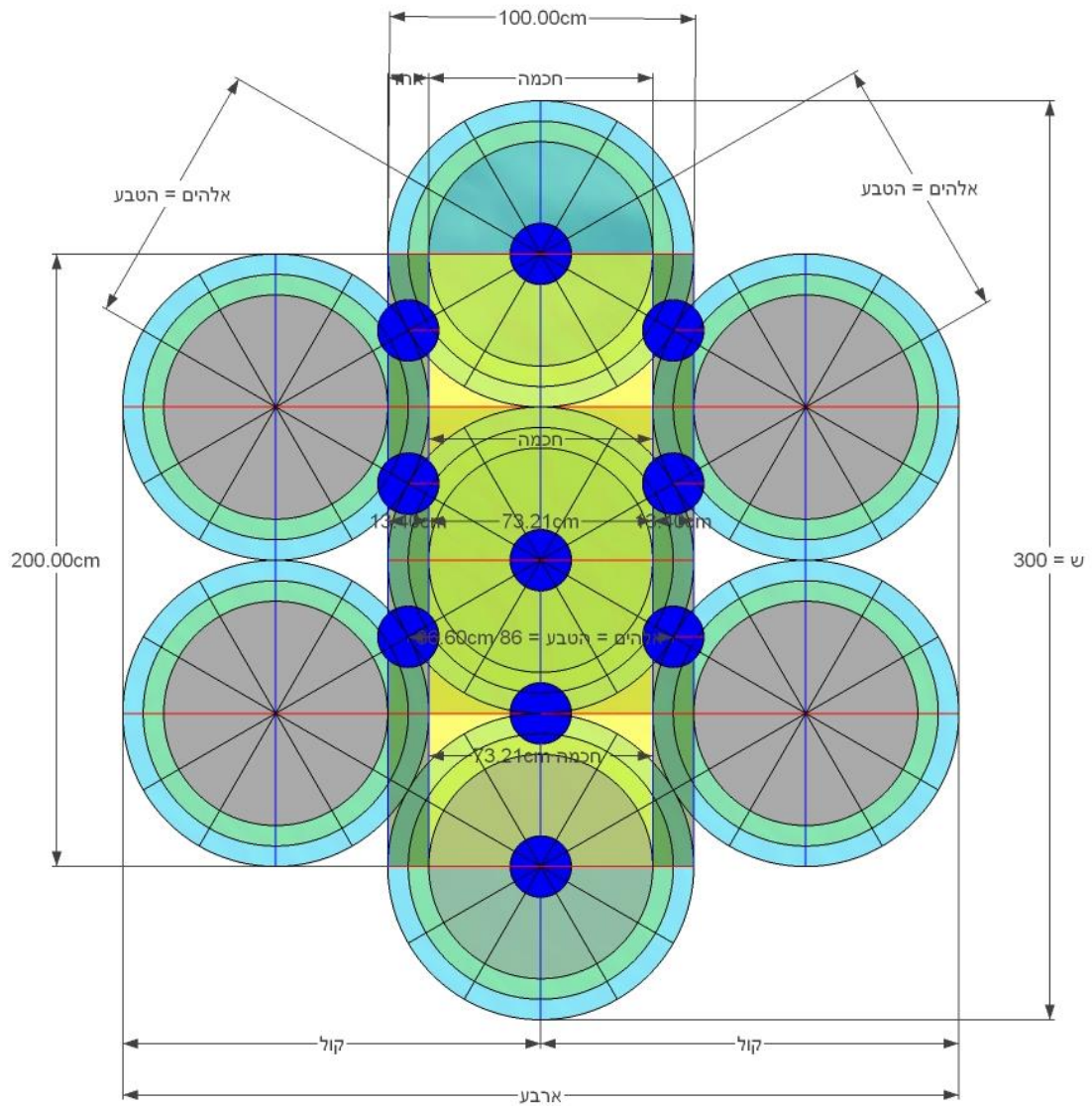
דומא נוספת ללימוד המעמיק שניתן לערוך ב"גן העדן" נמצא במשמעויות העולות מאחד העצים הנטועים בו – עץ החיים, המורכב מעשר הספירות הקבליות. על מנת להרכיב את העץ, נשרטט שבעה מעגלים, שקוטר כל אחד מהם 100 (בהתאם להכרתנו במעמד הספירה העשרונית). נציב אותם באופן בו מרכזי המעגלים והמפגשים ביניהם מהווים גם את מרכזי ה"ספירות" – המעגלים הקטנים יותר, המרכיבים את מבנהו הגיאומטרי של העץ:

בחינת הערכים הגיאומטריים העולים מהתרשים מביאה למספר ממצאים:

השטח המשותף בין המעגלים ("ההיטל החופף", במונחים גיאומטריים), המסומן בירוק, מרכיב שני עמודים, המזכירים את עמודי בית המקדש. רוחב כל אחד מהעמודים הוא 13 - ערכו הגימטרי של הביטוי "אחד". המרחק שנוטר בין העמודים, המסומן בצהוב, הוא 73 - "חכמה". המרחק בין מרכזם של כל אחד מהמעגלים הגדולים לבין נקודות ההשקה בין המעגלים (או, במונחים קבליים, בין הספירות הממוקמות במעגלים אלה) הוא 86 - "אלהים".

כך, אנו נוכחים כי שני עמודי בית המקדש מכניסים אותנו לתוך מרחב של חכמה. סכום ערכיהם - "אחד" + "אחד" - שווה לערכו של הביטוי "יהוה" (26). לדעתי, ממצא זה מהווה את השורש והמקור לביטוי "יהוה בְּחֻכְמָה יֵסֵד אֶרֶץ" (משלי, ג', פסוק י"ט). והרי, הגיאומטריה הינה למעשה מידת הארץ. הדבר שוב ממחיש כיצד לימוד "בוסתן השפה העברית" חיוני להבנת המשמעויות הגלומות בספר התנ"ך ובמיתולוגיה המכוננת של תרבותנו.

7. התפתחות השפה העברית והאבולוציה של האנושות

עדות משכנעת נוספת למשמעותו האזוטרית של גן העדן נמצאת בהקבלה המעניינת הקיימת בין התפתחות השפה העברית להתפתחות התרבותית והרוחנית של עם ישראל, ובביטויי הגימטריים של תהליך זה.

הדבר מתבטא, למשל, במסלול שעבר בעם היהודי מגילוי השפה העברית בגן העדן ועד ללימוד הכתב העברי – אותו קיבל משה במעמד הר סיני, בעת מתן תורה. הרצף ההיסטורי בין אדם למשה טעון במשמעות סימבולית

עמוקה: משה היה דור 26 לאדם – ונזכיר שוב כי 26 הוא גם הערך הגימטרי של הביטוי "יהוה". 26 דורות אלה נמשכו 2401 שנים - המהוות "יובל יובלים" על פי לוח השנה העברי שהצענו.⁵

דוגמא נוספת לדבר נוכל לראות במיקומו של יעקב בשושלת זו, ובהתפתחויות ההיסטוריות שחלו בתקופתו. יעקב הוא דור 22 לאדם – מספר המקביל למספר האותיות בשפה העברית. תקופת יעקב מלווה בגילויים מתמטיים ואסטרונומיים: מיד לאחר יעקב מופיעים בתנ"ך 12 שבטים, המקבילים ל-12 חדשי השנה, המזלות, שעות היום והלילה וצלעות הגוף הגימטרי המכונה "מרכבה" (לו משמעויות אזוריות מורכבות).

8. סיכום

לסיכום, לרעיון גן העדן משמעות אזורית, הקשורה באופן מובהק למעמדה של השפה העברית כלשון הבריאה. בהתאם לכך, ספר התנ"ך מהווה קוד ומפתח להבנת חוקי הטבע והמציאות, המאפשר לאדם החוקר לעסוק בלימוד שיטתי של רזי היקום – תוך שימוש בכלים שנטע האל עבורו בגן מופלא זה של שפה, מתמטיקה ומחשבה.

⁵ לניתוח ותרשים מפורט, ראה במאמר "לוח השנה העברי".